

Ανωνυμοποιημένο κείμενο

Μετάφραση

C-394/19 - 1

Υπόθεση C-394/19

Αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

21 Μαΐου 2019

Αιτούν δικαστήριο:

Tribunal du travail francophone de Bruxelles (γαλλόφωνο δικαστήριο εργατικών διαφορών, Βρυξέλλες) (Βέλγιο)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

14 Μαΐου 2019

Προσφεύγοντες:

PN

QO

RP

SQ

TR

Καθού:

Centre public d'action sociale d'Anderlecht (CPAS)

[παραλειπόμενα] [σελ 2 του πρωτοτύπου] [παραλειπόμενα]

I Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Η διαδικασία κινήθηκε με δικόγραφο που κατατέθηκε στη Γραμματεία του παρόντος Δικαστηρίου στις 13 Φεβρουαρίου 2019. [διεξαγωγή της διαδικασίας]

[παραλειπόμενα] [σελ 3 του πρωτοτύπου]

II ΟΙ ΠΡΟΣΒΑΛΛΟΜΕΝΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ

Με απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 2018, το CPAS του Anderlecht (δημόσιο κέντρο κοινωνικής δράσεως, Anderlecht) αρνείται να χορηγήσει στην PN επίδομα κοινωνικής αρωγής αντίστοιχο προς το εισόδημα κοινωνικής εντάξεως [παραλειπόμενα], με την ακόλουθη αιτιολογία :

«Διαμένετε παρανόμως στο βελγικό έδαφος.

Οι παρανόμως διαμένοντες δικαιούνται μόνον επείγουσα ιατρική περίθαλψη δυνάμει του άρθρου 57 § 2 του νόμου της 8ης Ιουλίου 1976 περί ιδρύσεως των CPAS.

Επομένως, η Comité Spécial du Service Social (Ειδική Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας) εκτιμά ότι δεν πληροίτε τις νόμιμες προϋποθέσεις για τη χορήγηση επιδόματος αντίστοιχου προς το εισόδημα εντάξεως.»

Με απόφαση της ίδιας ημέρας έχουσα την ίδια αιτιολογία, το CPAS του Anderlecht αρνείται να χορηγήσει επίσης στον QO επίδομα κοινωνικής αρωγής αντίστοιχο προς το εισόδημα κοινωνικής εντάξεως, από 18 Οκτωβρίου 2018, και του χορηγεί ιατρική κάρτα στο πλαίσιο της επείγουσας ιατρικής περίθαλψης.

Η PN και ο QO ζητούν [παραλειπόμενα] να υποχρεωθεί το CPAS του Anderlecht να τους χορηγήσει από 18 Οκτωβρίου 2018 επίδομα κοινωνικής αρωγής αντίστοιχο προς το εισόδημα κοινωνικής εντάξεως με τον συντελεστή συντηρούμενης οικογενείας.

III ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

[παραλειπόμενα]

Η PN, γεννημένη την 1η Ιανουαρίου 1975, μαροκινής ιθαγένειας, δηλώνει ότι έφτασε στο Βέλγιο κατά τη διάρκεια του έτους 2003.

Στις 6 Δεκεμβρίου 2003, συνήψε γάμο με τον US, βελγικής ιθαγένειας. [παραλειπόμενα]

Στις 12 Ιανουαρίου 2008, οι PN και US έλαβαν διαζύγιο.

Στις 19 Μαρτίου 2008, η PN συνήψε γάμο στο Μαρόκο με τον QO, γεννηθέντα στις 27 Σεπτεμβρίου 1976, μαροκινής ιθαγένειας.

Στις 28 Νοεμβρίου 2008, ο QO αφίχθη στο βελγικό έδαφος διαθέτοντας θεώρηση βραχείας διαμονής. Μετά τη λήξη ισχύος της εν λόγω θεωρήσεως, στις 23 Απριλίου 2009, τού επιδόθηκε διαταγή να εγκαταλείψει την επικράτεια [παραλειπόμενα]. [σελ. 4 του πρωτοτύπου]

Στις 15 Οκτωβρίου 2009, ο QO κατέθεσε αίτηση χορηγήσεως άδειας διαμονής βάσει του άρθρου 9bis του νόμου της 15ης Δεκεμβρίου 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers (περί της προσβάσεως στην επικράτεια, της διαμονής, της εγκαταστάσεως και της απομακρύνσεως αλλοδαπών) [αίτηση τακτοποίησης διαμονής λόγω εξαιρετικών περιστάσεων]

Στις 2 Αυγούστου 2010, γεννήθηκε το πρώτο τέκνο της PN και του QO, RP.

Στις 27 Ιανουαρίου 2011, ο QO έλαβε άδεια διαμονής διάρκειας άνω των 3 μηνών.

Με απόφαση της 12ης Ιουνίου 2012, το tribunal de première instance de Bruxelles (πρωτοδικείο Βρυξελλών) ακύρωσε τον γάμο μεταξύ PN και US.

Στις 29 Ιανουαρίου 2013, το Office des étrangers (Γραφείο Αλλοδαπών) ανακάλεσε το δικαίωμα διαμονής της PN και του υιού της RP, η δε απόφαση αυτή συνοδεύεται από διαταγή εγκαταλείψεως της επικράτειας και πενταετή απαγόρευση εισόδου στην επικράτεια, με την ακόλουθη αιτιολογία (ελεύθερη μετάφραση):

«Κατά το tribunal de première instance de Bruxelles [...] η ενδιαφερόμενη δεν είχε την πρόθεση να διαγάγει διαρκή κοινό βίο με τον Βέλγο υπήκοο τον οποίο είχε συζευχθεί. Συνειδητά και με πρόθεση εξαπατήσεως χρησιμοποίησε κατά τρόπο καταχρηστικό τις βελγικές διαδικασίες περί οικογενειακής επανενώσεως. Αποδεικνύεται ότι η PN διέπραξε απάτη με σκοπό να αποκτήσει δικαίωμα διαμονής. Το δικαίωμα της εγκαταστάσεως ανακαλείται λόγω απάτης στις 29 Ιανουαρίου 2013.»

Συνεπεία της αποφάσεως για ανάκληση του δικαιώματος διαμονής της PN, στις 21 Μαρτίου 2013 ανακλήθηκε και η άδεια διαμονής του QO, ο οποίος στις 25 Απριλίου 2013 άσκησε προσφυγή ενώπιον του Conseil du contentieux des étrangers (Συμβουλίου ενδίκων διαφορών αλλοδαπών).

Με απόφαση της 27ης Μαΐου 2014, το cour d'appel de Bruxelles (εφετείο Βρυξελλών) επιβεβαίωσε την από 12 Ιουνίου 2012 απόφαση του πρωτοδικείου Βρυξελλών.

Στις 30 Ιουλίου 2014, η PN και ο QO απέκτησαν το δεύτερο τέκνο τους SQ.

Στις 27 Ιουλίου 2015, η PN και ο QO κατέθεσαν αίτηση χορηγήσεως άδειας διαμονής βάσει του άρθρου 9bis του νόμου της 15ης Δεκεμβρίου 1980 περί της προσβάσεως στην επικράτεια, της διαμονής, της εγκαταστάσεως και της απομακρύνσεως αλλοδαπών [αίτηση τακτοποίησης διαμονής λόγω εξαιρετικών περιστάσεων], η οποία απερρίφθη με απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2015 που έκρινε την αίτηση απαράδεκτη και συνοδεύεται από διαταγή εγκαταλείψεως της επικράτειας.

Στις 15 Σεπτεμβρίου 2016, το Συμβούλιο ενδίκων διαφορών αλλοδαπών απέρριψε την από 25 Απριλίου 2013 προσφυγή του QO.

Στις 26 Σεπτεμβρίου 2016, η PN και ο QO απέκτησαν το τρίτο τέκνο τους TR. **[σελ. 5 του πρωτοτύπου]**

Με επιστολή της 13ης Ιουνίου 2017 προς το Βελγικό Δημόσιο, ο δικηγόρος της PN και του QO υποστήριξε ότι η ανάκληση του δικαιώματος διαμονής τους εχώρησε κατά παράβαση του ευρωπαϊκού δικαίου και ζήτησε ως αποζημίωση σε είδος για την εν λόγω παράβαση την επιστροφή στην PN της κάρτας της F+ [άδειας διαμονής αόριστης διάρκειας μέλους οικογένειας πολίτη της Ένωσης], τη χορήγηση της άδειας αυτής στα τέκνα της και τη χορήγηση στον QO κάρτας B [Πιστοποιητικού εγγραφής στα μητρώα αλλοδαπών - διαμονή αορίστου χρόνου].

Με επιστολή της 16ης Ιουνίου 2017, το Βελγικό Δημόσιο απέρριψε το αίτημα αυτό, με την ακόλουθη αιτιολογία:

«[παραλειπόμενα].

Ημερομηνία εκδόσεως της αποφάσεως είναι η 29η Ιανουαρίου 2013. Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στην πελάτισσά σας στις 20 Μαρτίου 2013.

Οι πελάτες σας είχαν δικαίωμα να ασκήσουν προσφυγή εντός 30 ημερών από την κοινοποίηση αυτή.

Οι πελάτες σας δεν άσκησαν προσφυγή. Η απαγόρευση εισόδου εξακολουθεί να ισχύει.»

Ως εκ τούτου, στις 24 Ιανουαρίου 2018, η PN και ο QO κίνησαν διαδικασία ενώπιον του γαλλόφωνου πρωτοδικείου Βρυξέλλων προκειμένου να τους χορηγηθεί άδεια διαμονής [παραλειπόμενα].

Με απόφαση της 10ης Ιουλίου 2018, το εν λόγω δικαστήριο έκρινε ότι ήταν αναρμόδιο [παραλειπόμενα].

Η PN και ο QO άσκησαν έφεση κατά της αποφάσεως αυτής και η διαδικασία εκκρεμεί ενώπιον του εφετείου Βρυξέλλων.

[παραλειπόμενα]

IV ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Το άρθρο 1 του νόμου της 8ης Ιουλίου 1976 περί των CPAS προβλέπει ότι «καθένας δικαιούται κοινωνική αρωγή. Αυτή έχει σκοπό να παρέχει στον καθένα τη δυνατότητα να ζει κατά τρόπο συνάδοντα με την ανθρώπινη αξιοπρέπεια».

[παραλειπόμενα] το άρθρο 57, § 2, του ίδιου νόμου ορίζει:

«Κατά παρέκκλιση από τις λοιπές διατάξεις του παρόντος νόμου, η αποστολή του δημόσιου κέντρου κοινωνικής αρωγής περιορίζεται:

1^ο στην παροχή επείγουσας ιατρικής περίθαλψης στους αλλοδαπούς που διαμένουν παράνομα στο Βασίλειο (...)». [σελ. 6 του πρωτοτύπου]

Η διάταξη αυτή έχει σκοπό να παρακινεί τους αλλοδαπούς που διαμένουν παράνομα να συμμορφώνονται με τις διαταγές εγκαταλείψεως της επικράτειας.

Η PN και ο QO προβάλλουν [παραλειπόμενα] ότι για το γεγονός ότι αυτή τη στιγμή βρίσκονται χωρίς άδεια διαμονής ευθύνεται το Βελγικό κράτος, κατά παράβαση του ευρωπαϊκού δικαίου, και ότι το παρόν δικαστήριο είναι αρμόδιο να θεραπεύσει την παράβαση αυτή, διατηρώντας τουλάχιστον το δικαίωμά τους για χορήγηση κοινωνικής αρωγής, προκειμένου να τους παρασχεθεί η δυνατότητα να ζουν κατά τρόπο συνάδοντα με την ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

Η οδηγία 2004/38/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, [παραλειπόμενα] η οποία έπρεπε να έχει μεταφερθεί στο εσωτερικό δίκαιο μέχρι τις 30 Απριλίου 2006, προβλέπει στο άρθρο 35:

«Τα κράτη μέλη μπορούν να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να αρνούνται, να τερματίζουν ή να ανακαλούν οποιοδήποτε δικαίωμα αναγνωριζόμενο από την παρούσα οδηγία, σε περίπτωση κατάχρησης δικαιώματος ή απάτης, όπως π.χ. σε περίπτωση εικονικού γάμου. Τα εν λόγω μέτρα πρέπει να είναι αναλογικά και να υπόκεινται στις διαδικαστικές εγγυήσεις που προβλέπονται στα άρθρα 30 και 31.»

Κατά τον χρόνο εκδόσεως των αποφάσεων περί ανακλήσεως του δικαιώματος διαμονής της PN και του QO, η νομική βάση των εν λόγω αποφάσεων στο εσωτερικό δίκαιο ήταν το άρθρο 42septies του νόμου της 15ης Δεκεμβρίου 1980 περί της προσβάσεως στην επικράτεια, της διαμονής, της εγκαταστάσεως και της απομακρύνσεως αλλοδαπών, το οποίο είχε ως εξής:

«Ο Υπουργός ή το εξουσιοδοτημένο από αυτόν πρόσωπο μπορεί να αρνηθεί την είσοδο ή να θέσει τέλος το δικαίωμα διαμονής του πολίτη της Ένωσης ή των μελών της οικογένειάς του, στην περίπτωση που ο πολίτης ή τα μέλη της οικογένειάς του χρησιμοποίησαν ψευδείς ή παραπλανητικές πληροφορίες ή πλαστά ή νοθευμένα έγγραφα ή διέπραξαν απάτη ή χρησιμοποίησαν άλλα παράνομα μέσα τα οποία ήταν καθοριστικά για την αναγνώριση του δικαιώματος αυτού.»

Αντιθέτως προς το άρθρο 35 της οδηγίας 2004/38/EK, το εν λόγω κείμενο δεν προέβλεπε προηγούμενο έλεγχο αναλογικότητας.

Ο έλεγχος αυτός προστέθηκε μόνο μετά την εξής τροποποίηση, με τον νόμο της 4ης Μαΐου 2016, [παραλειπόμενα] του άρθρου 42septies του νόμου της 15ης Δεκεμβρίου 1980:

«Ο Υπουργός ή το εξουσιοδοτημένο από αυτόν πρόσωπο μπορεί να θέσει τέρμα στη διαμονή πολίτη της Ένωσης ή μέλους της οικογένειάς του και να τους απομακρύνει από το έδαφος του Βασιλείου, στην περίπτωση που αυτοί χρησιμοποίησαν ψευδείς ή παραπλανητικές πληροφορίες ή πλαστά ή νοθευμένα έγγραφα ή διέπραξαν απάτη ή χρησιμοποίησαν άλλα παράνομα μέσα τα οποία συνέβαλαν στην αναγνώριση του δικαιώματος διαμονής. [σελ. 7 του πρωτοτύπου]

Όταν ο Υπουργός ή το εξουσιοδοτημένο από αυτόν πρόσωπο σχεδιάζει να λάβει μια τέτοια απόφαση, λαμβάνει υπόψη τη διάρκεια της διαμονής του ενδιαφερόμενου στο Βασίλειο, την ηλικία του, την κατάσταση της υγείας του, την οικογενειακή και οικονομική του κατάσταση, την κοινωνική και πολιτιστική ένταξή του στο Βασίλειο και το πόσο ισχυρούς δεσμούς έχει με τη χώρα καταγωγής του.»

Επ' αυτού, η αιτιολογική έκθεση [παραλειπόμενα] διευκρινίζει ότι:

«Οι τροποποιήσεις [...] αποσκοπούν στην αποσαφήνιση των διατάξεων του νόμου της 15ης Δεκεμβρίου 1980 σχετικά με την άρνηση εισόδου και διαμονής και την ανάκληση της άδειας διαμονής των πολιτών της Ένωσης και μελών των οικογενειών τους, διασφαλίζοντας την ορθή μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο της οδηγίας 2004/38/EK.

Το άρθρο 35 της οδηγίας 2004/38/EK δεν απαιτεί η απάτη να αποτελεί το καθοριστικό στοιχείο για την αναγνώριση δικαιώματος διαμονής. Ωστόσο, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η αρχή της αναλογικότητας και οι εγγυήσεις που προβλέπονται στα άρθρα 30 και 31 της εν λόγω οδηγίας.

Ως εκ τούτου, στο εξής, ο Υπουργός ή το εξουσιοδοτημένο από αυτόν πρόσωπο πρέπει να λαμβάνει υπόψη τη διάρκεια της διαμονής του ενδιαφερομένου στο Βασίλειο, την ηλικία του, την κατάσταση της υγείας του, την οικογενειακή και την οικονομική του κατάσταση, την κοινωνική και πολιτιστική ένταξή του στο Βασίλειο και το πόσο ισχυρούς δεσμούς έχει με τη χώρα καταγωγής του.»

Επομένως, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί σοβαρά ότι οι αποφάσεις περί ανακλήσεως του δικαιώματος διαμονής της PN και του OQ ελήφθησαν βάσει πλημμελούς μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο της οδηγίας 2004/38 και χωρίς προηγούμενο έλεγχο αναλογικότητας που απαιτείται σύμφωνα με την οδηγία αυτή, οι δε αποφάσεις αυτές αποτελούν τη βάση της προσβαλλομένης αποφάσεως.

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης [στο εξής: το Δικαστήριο] [παραλειπόμενα] έχει αναπτύξει τις αρχές που αφορούν την ευθύνη του κράτους

σε περίπτωση εθνικής νομοθεσίας αντίθετης προς το δίκαιο της Ένωσης. [σελ. 8 του πρωτοτύπου]

Στην απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 1991, Francovich κ.λπ. (C-6/90 και C-9/90, EU:C:1991:428), το Δικαστήριο επισημαίνει:

«31. Πρέπει να υπομνησθεί, καταρχάς, ότι η Συνθήκη ΕΟΚ δημιούργησε ιδιαίτερη έννομη τάξη, η οποία ενσωματώθηκε στα νομικά συστήματα των κρατών μελών και δεσμεύει τα δικαστήρια τους. Υποκείμενα της εννόμου αυτής τάξεως δεν είναι μόνο τα κράτη μέλη, αλλά και οι υπήκοοί τους· όπως δημιουργεί υποχρεώσεις στους ιδιώτες, το κοινοτικό δίκαιο γεννά επίσης δικαιώματα υπέρ των ιδιωτών· τα δικαιώματα αυτά γεννώνται όχι μόνο όταν τούτο προβλέπεται ρητώς στη Συνθήκη, αλλά και λόγω σαφών υποχρεώσεων που η Συνθήκη επιβάλλει τόσο στους ιδιώτες όσο και στα κράτη μέλη και στα κοινοτικά όργανα (βλ. τις αποφάσεις της 5ης Φεβρουαρίου 1963, υποθ. 26/62, *Van Gend en Loos*, *Race*. 1963, σ. 3, και της 15ης Ιουλίου 1964, υποθ. 6/64, *Costa*, *Race*. 1964, σ. 1141)

32. Πρέπει να υπομνησθεί επίσης ότι, όπως προκύπτει από παγία νομολογία, στα εθνικά δικαστήρια, τα οποία πρέπει να εφαρμόζουν στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους τις διατάξεις του κοινοτικού δικαίου, απόκειται η εξασφάλιση της πλήρους αποτελεσματικότητας των διατάξεων αυτών και της προστασίας των δικαιωμάτων που αυτές χορηγούν στους ιδιώτες (βλ., ιδίως, τις αποφάσεις της 9ης Μαρτίου 1978, υποθ. 106/77, *Simmenthal*, *Race*. 1978, σ. 629, σκέψη 16, και της 19ης Ιουνίου 1990, υποθ. C-213/89, *Factortame*, Συλλογή 1990, σ. I-2433, σκέψη 19).

33. Πρέπει να παρατηρηθεί ότι η πλήρης αποτελεσματικότητα των κοινοτικών κανόνων θα διακυβευόταν και η προστασία των δικαιωμάτων που αυτοί αναγνωρίζουν θα εξασθενίσει, αν οι ιδιώτες δεν είχαν τη δυνατότητα να αποζημιωθούν, όταν τα δικαιώματα τους βλάπτονται από παράβαση του κοινοτικού δικαίου που καταλογίζεται σε κράτος μέλος.

34. Η δυνατότητα αποκατάστασης της ζημίας από το κράτος μέλος είναι ιδιαίτερα απαραίτητη όταν, όπως εν προκειμένω, η πλήρης αποτελεσματικότητα των κοινοτικών διατάξεων εξαρτάται από ενέργεια του κράτους και, κατά συνέπεια, οι ιδιώτες δεν μπορούν, ελλείψει της ενέργειας αυτής, να επικαλεστούν ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων τα δικαιώματα που τους αναγνωρίζει το κοινοτικό δίκαιο.

35. Από αυτό προκύπτει ότι η αρχή της ευθύνης του κράτους για ζημίες που προκαλούνται στους ιδιώτες από παραβάσεις του κοινοτικού δικαίου οι οποίες του καταλογίζονται είναι σύμφωνη προς το σύστημα της Συνθήκης.

36. Η υποχρέωση των κρατών μελών να αποκαταστήσουν τις ζημίες αυτές μπορεί να στηριχθεί επίσης στο άρθρο 5 της Συνθήκης, κατά το οποίο τα κράτη μέλη λαμβάνουν κάθε γενικό ή ειδικό μέτρο κατάλληλο να εξασφαλίσει την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που υπέχουν από το κοινοτικό δίκαιο.

Μεταξύ των υποχρεώσεων αυτών περιλαμβάνεται και η υποχρέωση εξαλείψεως των παρανόμων συνεπειών της παραβάσεως του κοινοτικού δικαίου (βλ., ως προς την ανάλογη διάταξη του άρθρου 86 της Συνθήκης ΕΚΑΧ, την απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 1960, υποθ. 6/60, *Humblet, Race*, 1960, σ. 1125). **[σελ. 9 του πρωτοτύπου]**

37. Από τα προαναφερθέντα προκύπτει ότι το κοινοτικό δίκαιο επιβάλλει την αρχή κατά την οποία τα κράτη μέλη υποχρεούνται να αποκαθιστούν τις ζημιές που προκαλούνται στους ιδιώτες από τις παραβάσεις του κοινοτικού δικαίου που τους καταλογίζονται.»

Οι αρχές αυτές επιβεβαιώθηκαν με την απόφαση της 5ης Μαρτίου 1996, *Brasserie du pêcheur και Factortame* (C-46/93 και C-48/93, EU:C:1996:79). Το Δικαστήριο απάντησε στο προδικαστικό ερώτημα ως εξής:

1) Η αρχή ότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται να αποκαθιστούν τη ζημία που προξενείται σε ιδιώτες από παραβάσεις του κοινοτικού δικαίου καταλογιζόμενες σ' αυτά ισχύει και όταν η προσαπτομένη παράβαση αποδίδεται στον εθνικό νομοθέτη.

2) Όταν παράβαση του κοινοτικού δικαίου από κράτος μέλος καταλογίζεται στον εθνικό νομοθέτη ενεργούντα σε τομέα στον οποίο διαθέτει ευρέα περιθώρια εκτιμήσεως κατά την πραγματοποίηση νομοθετικών επιλογών, οι ζημιούμενοι ιδιώτες δικαιούνται αποζημιώσεως, εφόσον ο παραβαινόμενος κανόνας κοινοτικού δικαίου τους απονέμει δικαιώματα, η παράβαση είναι κατάφωρη και υφίσταται άμεση αιτιώδης συνάφεια μεταξύ αυτής της παραβάσεως και της βλάβης που υπέστησαν οι ιδιώτες. Με την επιφύλαξη αυτή, το κράτος υποχρεούται, μέσα στο πλαίσιο του εθνικού δικαίου περί ευθύνης, να αποκαθιστά τις συνέπειες της ζημίας που έχει προκληθεί από την καταλογιζόμενη σ' αυτό παράβαση του κοινοτικού δικαίου εξυπακούεται δε ότι οι οριζόμενες από την εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία προϋποθέσεις δεν μπορεί να είναι λιγότερο ευνοϊκές από εκείνες που αφορούν παρόμοιες απαιτήσεις στηριζόμενες στο εσωτερικό δίκαιο, ούτε μπορούν να είναι τέτοιες ώστε να καθιστούν πρακτικώς αδύνατη ή εξαιρετικώς δυσχερή την επίτευξη αποζημιώσεως.

3) Το εθνικό δικαστήριο δεν δύναται, στο πλαίσιο της εθνικής νομοθεσίας την οποία εφαρμόζει, να εξαρτά την αποκατάσταση της ζημίας από την ύπαρξη πταίσματος, εκ προθέσεως ή εξ αμελείας, του πολιτειακού οργάνου στο οποίο καταλογίζεται η παράβαση, βαίνοντας πέραν της κατάφωρης παραβάσεως του κοινοτικού δικαίου.

4) Η υπό των κρατών μελών αποκατάσταση της ζημίας την οποία έχουν προξενήσει σε ιδιώτες διά παραβάσεων του κοινοτικού δικαίου πρέπει να είναι ανάλογη προς τη βλάβη που υπέστησαν. Ελλείψει σχετικών κοινοτικών διατάξεων, η θέσπιση κριτηρίων καθορισμού της εκτάσεως της αποζημιώσεως εναπόκειται στην εσωτερική έννομη τάξη κάθε κράτους μέλους

εξυπακούεται δε ότι αυτά δεν μπορεί να είναι λιγότερο ευνοϊκά από εκείνα που αφορούν παρόμοιες απαιτήσεις στηριζόμενες στο εσωτερικό δίκαιο, ούτε μπορούν να είναι τέτοια ώστε να καθιστούν πρακτικώς αδύνατη ή εξαιρετικώς δυσχερή την αποζημίωση. Δεν συνάδει προς το κοινοτικό δίκαιο μια εθνική ρύθμιση που περιορίζει γενικώς την υποχρέωση αποζημίωσης μόνο στις ζημίες που προξενούνται σε ορισμένα ειδικώς προστατευόμενα ατομικά έννομα αγαθά, ενώ αποκλείει το διαφυγόν κέρδος των ιδιωτών. [σελ. [10 του πρωτοτύπου]

Εξ άλλου, η επιδίκαση ειδικών μορφών αποζημίωσης, όπως είναι η προβλεπόμενη στο αγγλικό δίκαιο "παραδειγματική" αποζημίωση, πρέπει να είναι δυνατή στο πλαίσιο ενστάσεως ή αγωγής στηριζομένης στο κοινοτικό δίκαιο, εάν είναι δυνατή και στο πλαίσιο παρομοίας ενστάσεως ή αγωγής στηριζομένης στο εσωτερικό δίκαιο.

5) Η υποχρέωση των κρατών μελών να αποκαθιστούν τις ζημίες που προξενούνται σε ιδιώτες από παραβάσεις του κοινοτικού δικαίου καταλογιζόμενες σ' αυτά δεν μπορεί να περιορίζεται μόνο στις ζημίες που επέρχονται μετά τη δημοσίευση αποφάσεως του Δικαστηρίου αναγνωρίζουσας την προσαπτομένη παράβαση.

Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, πρέπει να υποβληθεί στο Δικαστήριο το ερώτημα που παρατίθεται στο διατακτικό της παρούσας αποφάσεως.

[παραλειπόμενα] [σελ 11 του πρωτοτύπου] [παραλειπόμενα]

[σελ. 12 του πρωτοτύπου] [παραλειπόμενα]

[προσωρινό μέτρο περί χορηγήσεως κοινωνικής αρωγής εν αναμονή εκδόσεως αποφάσεως επί της ουσίας]

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ,

ΤΟ ΔΙΚΑΖΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

[παραλειπόμενα]

Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, υποβάλλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

- Έχουν η αρχή της πλήρους αποτελεσματικότητας των κοινοτικών κανόνων και της προστασίας τους, όπως καθορίζεται στις αποφάσεις Francovich και Brasserie du pêcheur, και η οδηγία 2004/38/EK την έννοια ότι, στην περίπτωση αλλοδαπού ο οποίος στερείται το δικαίωμα διαμονής χωρίς προηγούμενο έλεγχο αναλογικότητας εξαιτίας πλημμελούς μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο, υποχρεώνουν το κράτος μέλος να αναλάβει, στο πλαίσιο του καθεστώτος του κοινωνικής αρωγής, την κάλυψη των βασικών αναγκών του

προσφεύγοντος πέραν των ιατρικών μέχρι να εκδοθεί, τηρουμένου του δικαίου της Ένωσης, απόφαση επί της διαμονής του;

[παραλειπόμενα] [σελ 13 του πρωτοτύπου] [παραλειπόμενα]

[παραλειπόμενα] [υπογραφές]

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ